

Advies commissie van experts Nationale Parken Vlaanderen

Beoordeling kandidaturen

Inhoudstafel

1.	Wettelijk kader.....	2
2.	Aantal ingediende kandidaturen	2
3.	Ontvankelijkheid	2
4.	Samenstelling commissie van experts.....	2
5.	Werkwijze opmaak advies	3
6.	Overwegingen van de commissie	3
7.	Beoordeling van de kandidaten.	4
7.1	Kwantitatieve toetsing van de criteria.....	4
7.2	Kwalitatieve toetsing van de dossiers (tabelmatig).....	5
7.3	Bosland.....	7
7.4	Brabantse Wouden	8
7.5	Hoge Kempen.....	9
7.6	Scheldevallei	10
7.7	Taxandria – Lage Venen	11
8.	Eindadvies aan de Vlaamse Regering.....	12

1. Wettelijk kader

Het decreet over de Vlaamse Parken en algemene landschapszorg van 9 juni 2023 (hierna Parkendecreet genoemd) en het BVR tot vaststelling van de algemene erkennings- en subsidiëringsvoorwaarden voor Vlaamse Parken van 14 juli 2023 bevatten het wettelijk kader aangaande de erkenning en subsidiëring voor Vlaamse parken.

2. Aantal ingediende kandidaturen

Er werden in totaal 5 kandidaturen ingediend.

	Indiener	Naam kandidaat Nationaal Park
1	Provincie Vlaams-Brabant	Brabantse Wouden
2	Regionaal landschap Kempen en Maasland	Hoge Kempen
3	Stad Lommel	Bosland
4	Regionaal landschap Schelde - Durme	Scheldevallei
5	Gemeente Oud-Turnhout	Taxandria

3. Ontvankelijkheid

De bevoegde instantie heeft, conform artikel 10 van het Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de algemene erkennings- en subsidiëringsvoorwaarden voor Vlaamse Parken, de ontvangst van de masterplannen en operationele plannen van de kandidaat Vlaamse Parken bevestigd. Op 21 juli 2023 werden de gebiedscoalities op de hoogte gebracht van de ontvankelijkheid van de dossiers conform art. 8 en 9 van het Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de algemene erkennings- en subsidiëringsvoorwaarden voor Vlaamse Parken. Was de kandidatuur niet ontvankelijk, dan is meegedeeld welke ontvankelijkheidsvereisten niet zijn vervuld. De kandidaten werden verzocht, conform artikel 54 van het vermelde besluit, tot vervollediging van de plannen. Omdat de ontbrekende elementen tijdig werden aangeleverd zijn alle 5 kandidaat Vlaamse parken ontvankelijk verklaard.

4. Samenstelling commissie van experts

Het ministerieel besluit over de aanstelling van de leden van de Commissie van experts voor Nationale Parken Vlaanderen (vermeld in artikel 16 van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2023 tot vaststelling van de algemene erkennings- en subsidiëringsvoorwaarden voor Vlaamse Parken) regelt de samenstelling van de commissie van experts. De commissie is als volgt samengesteld:

- de heer **Geert Noels** als expert inzake governance, economische ontwikkeling en innovatie en voorzitter;
- de heer **Hans van Dyck** als expert inzake de natuur en de biodiversiteit;
- de heer **Jeroen Nachtergaele** als expert inzake de natuur en de biodiversiteit;
- mevrouw **Georgette Leltz** als expert inzake de natuur en de biodiversiteit;
- de heer **Christophe Vandevoot** als expert inzake de omgeving;
- mevrouw **Oda Walpot** als expert inzake de omgeving;
- mevrouw **Janneke van Montfort** als expert inzake internationale beschermingsstatuten;
- de heer **Luc Bas** als expert inzake internationale beschermingsstatuten;
- de heer **Jan van der Borg** als expert inzake duurzaam toerisme;
- mevrouw **Els Brouwers** als expert inzake duurzaam toerisme;
- de heer **Jan Bastiaens** als expert inzake onroerend erfgoed;
- de heer **Joris Relaes** als expert inzake landbouw.

Het secretariaat wordt waargenomen door dhr. Dries Desloover namens de bevoegde instantie.

5. Werkwijze opmaak advies

Artikels 12 en 14 van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2023 tot vaststelling van de algemene erkennings- en subsidiëringsvoorwaarden voor Vlaamse Parken schetsen de wijze van beoordeling van masterplannen en operationele plannen door de commissie van experts.

6. Overwegingen van de commissie

De commissie wenst haar appreciatie uit te drukken over het geleverde werk. In een relatief korte periode, 15 maanden sinds de toekenning van de subsidie voor de opmaak van het masterplan en operationeel plan, is een indrukwekkende kwaliteitssprong gemaakt. De commissie is zich bewust van de complexiteit van de omstandigheden waarin deze dossiers zijn opgemaakt. Er is dan ook heel veel waardering voor het enthousiasme én de gedegen inzet van de gebiedscoalities om dit traject tot een goed einde te brengen. Op basis van de beoordeling van het resultaat, stelt de commissie vast dat de gegeven ondersteuning én begeleiding van de kandidaten in een intensief traject een succesvolle formule is.

Nationale parken gaan in eerste instantie over de natuur, met name de meest waardevolle en internationaal uitzonderlijke natuurgebieden die Vlaanderen rijk is. Het is belangrijk te vermelden dat de commissie bij de afweging en beoordeling rekening heeft gehouden met de verschillende betrokken sectoren. Belangrijk voor de commissie is hoe de interacties tussen sectoren behandeld worden en of er garanties ingebouwd zijn naar duurzame evenwichten. De commissie wenst nadrukkelijk mee te geven dat zij in meerdere plannen heeft kunnen vaststellen dat er ook voor de landbouwsector heel wat kansen vervat zitten in het parkenverhaal.

De commissie vindt het initiatief om, via het stimulerend instrument o.b.v. een erkenning als Nationaal Park, te komen tot enkele grote en robuuste natuurgehelen in Vlaanderen bijzonder waardevol. In haar advies heeft de commissie rekening gehouden met de specifieke Vlaamse context, zoals een hoge bevolkingsdichtheid, het bebouwde en verspreide ruimtebeslag en de aanzienlijke ruimtelijke claims en maatschappelijke uitdagingen die er zijn. Een belangrijke meerwaarde van een erkenning zit in het creëren van een vliegwiel voor samenwerking binnen het kader van een duurzaam geïntegreerd plan. Bij nagenoeg alle kandidaten moeten nog heel wat inspanningen op het terrein worden geleverd om de unieke belevingswaarde en de internationale uniciteit volledig te laten beleven en ervaren. Een erkenning is dan ook een startpunt. Een volgehouden inspanning van alle bestuursniveaus zal nodig zijn om van de Nationale Parken in Vlaanderen een breed maatschappelijk succesverhaal te maken.

De commissie heeft in haar kwalitatieve beoordeling de lat voor de Nationale Parken bewust hoog gelegd in het belang van een geloofwaardige invulling van het concept Nationaal Park Vlaanderen. In het licht hiervan adviseert de commissie de Vlaamse Regering om het instrument en criteria te evalueren op haar effectiviteit en doelmatigheid.

7. Beoordeling van de kandidaten.

Op basis van het parkendecreet en het Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de algemene erkennings- en subsidiëringsvoorwaarden voor Vlaamse Parken wordt een kwantitatieve en kwalitatieve beoordeling gegeven. Hieronder volgt eerst een overzicht in tabelvorm, in een volgend deel worden de individuele dossiers besproken. In bijlage 1 bij dit verslag gebeurt een gedetailleerde bespreking van de dossiers.

7.1 Kwantitatieve toetsing van de criteria

Het secretariaat van de Commissie van experts voerde bijkomende GIS-analyse uit ter controle van de criteria zoals bepaald in artikel 4 van het Decreet houdende Vlaamse Parken en landschapszorg evenals de erkenningsvoorwaarden zoals vermeld in artikel 4 van het Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de algemene erkennings- en subsidiëringsvoorwaarden voor Vlaamse Parken. De tabel hieronder geeft een overzicht van deze analyse.

Kandidaat	Totale oppervlakte natuurkern bij aanvang		Grootste aaneensluitende natuurkern	Natuurbeheerplan type 3 of 4 bij aanvang		Natuurkwaliteit - natuurkern bij aanvang	
	Totale oppervlakte (ha)	Totale opp. (ha) in Vlaanderen		Opp. grootste natuurkern (ha)	Opp. NBP (ha)	Relatieve opp. NBP	Biologische waardering (ha)
	<i>De gezamenlijke oppervlakte > 5.000 ha; een grensoverschrijdend NPV > 5.000 ha voor grensoverschrijdende component</i>		<i>Minstens één natuurkern > 3000 hectare</i>	<i>> 50 % van de natuurkernen goedgekeurd type 3 of 4 of intentie</i>		<i>> 50 % van natuurkern biologisch waardevol of zeer waardevol volgens biologische waarderingskaart (BWK)</i>	
Bosland	5023,00	5023,00	3058,34	2632,14	52,40%	4.828,30	96,12%
Brabantse wouden	10031,85	10031,85	4326,14	5674,59	56,57%	8.872,20	88,44%
Scheldevallei	8187,24	8187,24	7158,97	1798,89	21,97%	6.824,69	83,36%
Taxandria	7469,06	5408,47	3356,91	2657,39	49,13%	4.617,95	85,38%
Hoge Kempen	11941,36	11941,36	9629,12	1394,63	11,68%	11.042,45	92,47%

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de door de kandidaten Bosland en Brabantse wouden voorgestelde gebieden vandaag al voldoen aan alle criteria voor erkenning. De gebieden voorgesteld door de kandidaten Hoge Kempen en Brabantse wouden voldoen aan de einddoelstelling voor wat betreft de totale oppervlakte van de natuurkern (10.000 ha). Alle kandidaten stellen minstens één gebied voor dat een aaneensluitende natuurkern van minstens 3000 hectare omvat en de voorgestelde gebieden voldoen aan het criterium voor de natuurkwaliteit.

De commissie benadrukt dat dit een louter kwantitatieve toetsing is van de verschillende oppervlaktecriteriën uit het decreet en stelt vast dat de kandidaturen formeel voldoen aan de gestelde oppervlaktecriteriën. De commissie heeft echter bedenkingen bij de benadering waarbij niet met elkaar verbonden kleinere natuurgebieden en zelfs individuele percelen als onderdeel van de natuurkern worden voorgesteld. De commissie is kritisch ten aanzien van deze benadering in het belang van de (internationale) geloofwaardigheid van de Vlaamse Parken.

Kandidaten Scheldevallei, Taxandria en Hoge Kempen tonen lage cijfers voor het criterium natuurbeheerplan type 3 of 4. Artikel 4 van het Parkendecreet vermeldt echter dat, “indien er nog geen natuurbeheerplan is opgemaakt, het engagement om een natuurbeheerplan type 3 of 4 op te maken volstaat” en “dat er na tien jaar minstens de helft van de natuurkernen effectief onder natuurbeheerplan type 3 of 4 zijn gebracht”. Op basis van het managementplan, de engagementsverklaringen aangeleverd bij de parknota’s, de verplichting voor de opmaak van de natuurbeheerplan type 4 voor de Vlaamse Overheid zoals bepaald in artikel 4 van het parkendecreet, wordt dit engagement als voldoende geloofwaardig beoordeeld.

7.2 Kwalitatieve toetsing van de dossiers (tabelmatig)

De onderstaande tabellen geven een overzicht van de kwalitatieve toetsing van de dossiers zoals voorzien in de regelgeving. Elk van de diverse items wordt beoordeeld en gemotiveerd in de fiches in bijlage bij dit verslag.

Masterplan

Kandidaat	Brabantse Wouden	Hoge Kempen	Taxandria	Bosland	Scheldevallei
Unieke belevingswaarde voor de bezoeker	goed	zeer goed	voldoende	voldoende	goed
Kwaliteit geïntegreerde gebiedsanalyse	goed	goed	voldoende	voldoende	voldoende
Kwaliteit en ambitie van geïntegreerde gebiedsvisie	zeer goed	goed	onvoldoende	onvoldoende	goed
Bijdrage doelen m.b.t. natuur	goed	goed	goed	voldoende	goed
Bijdrage aan doelen m.b.t. culturele waarden	goed	voldoende	onvoldoende	voldoende	goed
Bijdragen aan de doelen m.b.t. toerisme en recreatie	goed	zeer goed	onvoldoende	zeer goed	zeer goed
Bijdrage aan doelen m.b.t. economische en sociale ontwikkeling	goed	goed	onvoldoende	zeer goed	goed
Governance rechtspersoon en participatie bij opmaak	goed	onvoldoende	onvoldoende	goed	goed
eigenheid en uniciteit op vlak van landschap, natuur en erfgoed	zeer goed	goed	voldoende	onvoldoende	zeer goed

Operationeel Plan

Kandidaat	Brabantse Wouden	Hoge Kempen	Taxandria	Bosland	Scheldevallei
Kwaliteit actieprogramma	goed	zeer goed	onvoldoende	voldoende	voldoende
Bijdrage doelen m.b.t. natuur	zeer goed	goed	voldoende	goed	goed
Bijdrage aan doelen m.b.t. culturele waarden	goed	voldoende	onvoldoende	voldoende	voldoende
Bijdragen aan de doelen m.b.t. toerisme en recreatie	zeer goed	zeer goed	onvoldoende	goed	goed
Bijdrage aan doelen m.b.t. economische en sociale ontwikkeling	voldoende	goed	voldoende	goed	voldoende
Zelfrealisatie	goed	voldoende	voldoende	voldoende	voldoende
Governance projectbureau, betrokkenheid stakeholders in OP	goed	voldoende	onvoldoende	goed	goed
Kwaliteit van het financieel plan	voldoende	zeer goed	voldoende	voldoende	goed
Kwaliteit van het onderzoeksprogramma	goed	zeer goed	voldoende	zeer goed	goed
Verantwoording bijkomende VTE	OK	OK	OK	OK	OK

Disclaimer

1. De commissie heeft zich voor dit advies gebaseerd op de ingediende masterplannen en operationele plannen en de aanvullende informatie verstrekt door de bevoegde instantie. De commissie heeft de in de plannen vermelde informatie van acties, maatregelen of projecten niet afgetoetst bij de betrokken partners, eigenaars of gebruikers noch de details ervan gecontroleerd.
2. De beoordeling van de masterplannen en operationele plannen van de Commissie van experts is een holistische en integrale beoordeling van de betrokken plannen in functie van de toekenning van een erkenning als Nationaal Park Vlaanderen en geeft geen individueel oordeel over elk van de vermelde doelstellingen, acties of projecten.

7.3 Bosland

Sterke punten

De commissie benadrukt bij de beoordeling van het dossier Bosland volgende sterke punten:

- de toeristisch-recreatieve visie en acties zijn weliswaar traditioneel, maar degelijk en in detail uitgewerkt;
- heel veel aandacht voor toeristisch ondernemerschap, gastheerschap, ambassadeurs (incl. oprichting landschapsfonds, visitor payback) ... Initiatieven voor toerisme en recreatie komen doorgaans ook bewoners ten goede (omgevingsrecreatie);
- de governance is goed uitgewerkt en evenwichtig samengesteld;
- er is veel aandacht voor participatie;
- het operationeel plan is heel ambitieus;
- het innovatief onderzoeksprogramma met Boslab is sterk.

Verbeterpunten

De commissie,

- vraagt om werk te maken van een meer wervend en duidelijk onderscheidend 'unique selling point' (USP), hét aanknopingspunt voor visie en USP is de unieke natuur-component (actueel te weinig expliciet uitgelicht, ook naar beleving van deze uitzonderlijke natuurkwaliteit) die gevormd wordt door het gradiëntenlandschap en multifunctionaliteit in de gradiënt, dus hoge biodiversiteit, als overgang tussen Hoge Kempen en Lage Kempen;
- stelt voor de perimeter op te bouwen vanuit de grootste aaneengesloten en meest ecologisch waardevolle natuurkern rond het Kamp van Beverlo incl. de verschillende bronbeekvalleien (Zwarte Beek, Grote Nete...) op basis van de grote ruimtelijk-functioneel en landschapsecologisch eenheid en om de meerwaarde van de opname van de vele kleinere en minder samenhangende natuurgebieden ten noorden van Lommel te herevalueren;
- vraagt om duidelijkheid te creëren over de rol en positie van de diverse impulsgebieden en de impulsgebieden te evalueren op basis van een toetsing aan de noodzaak tot het realiseren van meer robuuste natuurkernen;
- benadrukt om sterker in te zetten op de ruimtelijke visie en een strategie te ontwikkelen voor het wegwerken van enclaves;
- vraagt aandacht voor een meer evenwichtige verdeling (ook financieel) in de ambities en plannen op toeristisch-recreatief vlak en op het vlak van natuurontwikkeling.

Conclusie

De kandidatuur voor NATIONAAL PARK BOSLAND wordt op dit ogenblik nog onvoldoende bevonden voor erkenning. Het USP is op dit moment te weinig onderscheidend. De toeristisch-recreatieve ambitie in de plannen vraagt een evenredige ambitie om te investeren in het natuurlijk kapitaal van het gebied. Er zijn momenteel te veel knelpunten inzake de ruimtelijke samenhang en visie op de voorgestelde natuurkernen, enclaves, impulsgebieden en verbindingen.

De commissie adviseert de gebiedscoalitie om gezien de uniciteit, de natuurkwaliteit en het enorme potentieel van de natuurgebieden rond het Kamp van Beverlo verder aan de slag te gaan met de hoger geformuleerde werkpunten.

Voor de commissie is het zeker haalbaar, onder meer mits financiële ondersteuning van de gebiedscoalitie, om op middellange termijn (3 à 5 jaar), te kunnen evolueren naar een erkenning als nationaal park.

7.4 Brabantse Wouden

Sterke punten

De commissie benadrukt bij de beoordeling van het dossier Brabantse wouden volgende sterke punten:

- de robuustheid van de natuurkernen;
- de unieke belevingswaarde op basis van de kernkwaliteiten (eeuwenoude loofwouden, een unieke geomorfologie, sterk meanderende laag-landrivieren en een gaaf agrarisch landschap met enorme dichtheden aan holle wegen) van het gebied;
- de grote eigenheid en uniciteit op basis van de kernkwaliteiten en de uitwerking van de internationale dimensie van het gebied;
- de unieke ligging nabij grote steden (het Brusselse conglomeraat en Leuven);
- de goed uitgewerkte landschapsbiografie en gebiedsanalyse;
- de integrale, multifunctionele visie: in het bijzonder voor het ruimtelijk beleid (innovatief), het luik natuur en toerisme en recreatie;
- de ambitie voor systeemherstel (waterbatterij);
- de relatie van de natuurkernen tot het werkingsgebied (verbindingen);
- zeer intensieve en ruime bottom-up aanpak en de degelijke governance;
- de gevarieerde voorgestelde werking rond erfgoed, inclusief algemene landschapszorg.

Verbeterpunten:

De commissie,

- vraagt om prioritering aan te brengen in het actieprogramma en te focussen op de concrete aanpak van knelpunten zoals het tegengaan van versnippering en het wegwerken van belangrijke fysieke barrières;
- suggereert om de USP scherper te focussen op de belangrijkste kernkwaliteiten;
- vraagt met aandrang voldoende aandacht te schenken aan lokale productontwikkeling en nieuwe verdienmodellen voor de landbouwers;
- vraagt om prioritering aan te brengen voor het thema toerisme en recreatie voor doelgroepen, met aandacht voor duurzaamheid, spreiding, interne en externe bereikbaarheid, beleving op maat, wegnemen drempels en de integrale toegankelijkheid;
- vraagt de verhaallijnen verder uit te werken en de link te leggen met mogelijke activiteiten.

Conclusie

De kandidatuur voor NATIONAAL PARK BRABANTSE Wouden voldoet aan de kwalitatieve en kwantitatieve criteria voor een Nationaal Park Vlaanderen. Het dossier is goed uitgewerkt en voorziet in een ambitieus programma voor de natuur- en landschapsontwikkeling op regioniveau. Het voorgestelde gebied onderscheidt zich door zijn eigenheid en uniciteit op basis van de kernkwaliteiten t.o.v. de andere parken en ook internationaal: eeuwenoude loofwouden, een unieke geomorfologie, sterk meanderende laag-landrivieren en een gaaf agrarisch landschap met enorme dichtheden aan holle wegen. De ligging t.o.v. grote steden is een troef op vlak van toerisme en recreatie.

De commissie volgt de verantwoording voor de gevraagde bijkomende VTE.

7.5 Hoge Kempen

Het masterplan en operationeel plan van de kandidaat Nationaal Park Hoge Kempen werden goedgekeurd in 2020. Aan de kandidaat is gevraagd zich te aligneren met het nieuwe beleidskader en de wetgeving. De beoordeling van de commissie beperkt zich tot de toetsing van de erkenningsvoorwaarden en de elementen die gevraagd zijn ter aanvulling van het reeds goedgekeurde MP en OP (Partnerplan).

Sterke punten

De commissie benadrukt bij de beoordeling van het dossier Hoge Kempen volgende sterke punten:

- de Hoge Kempen heeft zijn bestaansrecht al geruime tijd bewezen, planvorming en visie krijgt aandacht in binnen- en buitenland;
- de voorgestelde natuurkernen zijn voldoende groot, robuust en ruimtelijk-functioneel samenhangend;
- een degelijke visie m.b.t. de landschappelijke impulsgebieden werd toegevoegd aan het masterplan;
- de aangescherpte USP geeft duidelijkheid en is een meerwaarde;
- het goed uitgebouwde toeristisch-recreatief aanbod en de onthaalpoorten;
- het bestuurlijke draagvlak voor het masterplan en operationeel plan is sterk.

Verbeterpunten

De commissie,

- vraagt werk te maken van een meer uitgewerkte visie voor de beheerplanning en bosvorming met het oog op planningshorizon 2040;
- suggereert de landschapsbiografie opgemaakt i.k.v. het UNESCO dossier te vervolmaken;
- stelt voor om een degelijke evaluatie van de perimeter te koppelen aan de opmaak van een volgend operationeel plan;
- vraagt met aandrang om een aangepaste governance op basis van het nieuwe beleidskader te ontwikkelen en de betrokken terreinbeheerders van de natuurkernen een prominente plaats hierin te geven;
- vraagt in te zetten op de samenwerking met landbouw in functie van nieuwe verdienmodellen, bv. door hen in te schakelen in natuurbeheer en door in te zetten op de verbreding van landbouwactiviteiten;
- stelt voor de termijnen van het volgende operationele plan met het nieuwe beleidskader te aligneren;
- vraagt de doelgroepen uit te werken (incl. op maat/drempelvrij toerisme) en het toeristisch-recreatief aanbod nog sterker in lijn met deze doelgroepen en USP te brengen.

Conclusie

De kandidatuur voor NATIONAAL PARK Hoge Kempen voldoet aan de criteria voor een Nationaal Park Vlaanderen. Het bestaande masterplan en operationeel plan zijn degelijk uitgewerkt en werden aangevuld conform de nieuwe regelgeving. Het voorgestelde gebied onderscheidt zich door zijn eigenheid en uniciteit op basis van de robuuste natuurkernen, het mijnverleden en het toeristisch-recreatieve aanbod.

De commissie adviseert de verantwoording voor de gevraagde bijkomende VTE gunstig.

7.6 Scheldevallei

Sterke punten

De commissie benadrukt bij de beoordeling van het dossier Scheldevallei volgende sterke punten:

- Onderscheidend door eigenheid en uniciteit, unieke belevingswaarde in Vlaanderen (en zelfs Europa) gekoppeld aan de dynamische getijdennatuur, met de Schelde als verbindende ruggengraat, in het centrum van Vlaanderen;
- een grondig uitgewerkte gebiedsanalyse, gebiedsvisie en heel concrete en gebiedsgerichte ambities;
- er wordt in het gebied volop ingezet op natuurherstel en op klimaatbestendigheid;
- de kandidatuur steunt op een groot draagvlak en er is veel aandacht besteed aan participatie;
- de nabijheid van de cultuursteden en woonkernen bieden heel wat kansen voor een succesvolle toeristisch-recreatieve ontwikkeling;
- het landbouwluik is goed uitgewerkt.

Verbeterpunten

De commissie,

- vraagt met aandrang werk te maken van de robuustheid van de perimeter door uitbreiden en verbinden eerder dan uitbreiden aan de randen. Delen van de voorgestelde perimeter hebben niet de kwaliteit of de ruimtelijk-structuurbepalende waarde op bovenlokaal niveau om te worden weerhouden als natuurkern van een Nationaal Park. Het gaat o.a. om enkele natuurenclaves in de vallei van de Dender (omgeving Herderssem, Wieze...) en Rupel (oa. stroomopwaarts Niel) en deelgebieden in urbane of semi-urbane gebieden zoals de stadsparken en binnengebieden (bv. in Gentbrugge, Destelbergen, Berlare, Bornem en Hemiksem). Voor deze deelgebieden wordt aanbevolen om ze te schrappen als natuurkern;
- suggereert werk te maken van een meer gedifferentieerde ruimtelijke benadering van de verschillende deelgebieden en een duidelijker onderscheid te maken tussen de effectief grote aaneengesloten natuurkernen die onderdeel kunnen zijn van een nationaal park en gebieden met bv. eerder een onthaalfunctie, een bufferende, verbindende of landschapsondersteunende functie;
- stelt voor om werk te maken van een samenwerking met landbouw in functie van nieuwe verdienmodellen;
- vraagt om, aanvullend bij de inspanningen voor waterkwaliteit, bijkomende inspanningen te leveren voor het remediëren en herstellen van vervuiling van de Schelde.

Conclusie

De kandidatuur voor NATIONAAL PARK Scheldevallei voldoet aan de criteria voor een Nationaal Park Vlaanderen. Het dossier is sterk uitgewerkt en voorziet in een ambitieus maar realistisch programma voor de natuur- en landschapsontwikkeling op regioniveau. Het voorgestelde gebied onderscheidt zich door zijn eigenheid en uniciteit op basis van de dynamische getijdennatuur, met de Schelde als verbindende ruggengraat, in het centrum van Vlaanderen. De commissie beveelt aan de perimeter op bepaalde punten te corrigeren.

De commissie adviseert de verantwoording voor de gevraagde bijkomende VTE gunstig.

7.7 Taxandria – Lage Venen

Sterke punten

De commissie benadrukt bij de beoordeling van het dossier Taxandria volgende sterke punten:

- er is een enorme kwaliteitssprong gemaakt in de plannen in vergelijking met de conceptnota. De USP is herdacht en past bij het gebied. De aandacht voor de 'lage' vennen en venen met uitzonderlijke natuurwaarde in combinatie met bijzonder geomorfologie is een sterke troef;
- de belevingswaarde m.b.t. de vennen en venen;
- er is bijzonder veel aandacht voor fysisch duurzaam systeemherstel;
- de inzet op experimenteerruimte voor nieuwe landschapsbeheermodellen die de verbinding tussen natuur, bosbouw en landbouw versterken;
- de zeer uitgebreide landschapsbiografie, deel 1

Verbeterpunten

De commissie,

- vraagt met aandrang werk te maken van een meer volledige gebiedscoalitie in functie van een gedragen plan zoals vermeld in het operationeel plan;
- vraagt om onderzoek op voorgestelde landschaps-ecologisch concept in lokale beleidsplannen te verankeren en te zorgen voor een met de lokale besturen gedeelde probleemstelling en toekomstvisie op de noodzakelijke ruimtelijk-ecologische transitie en fysisch systeemherstel voor de regio;
- stelt voor om landbouw actief te betrekken in het transitietraject, via een co-creatief proces;
- vraagt om duidelijkheid te bieden m.b.t. de perimeter en besteed voldoende aandacht aan het ontwikkelen van robuuste en verbonden gehelen;
- vraagt om te investeren in een sterkere visie op erfgoed;
- vraagt om werk te maken van een betere en meer uitgebalanceerde visie op duurzaam toerisme en recreatie.

Conclusie

De kandidatuur voor NATIONAAL PARK TAXANDRIA / LAGE VENEN wordt op basis van voorliggend dossier onvoldoende bevonden. De gebiedscoalitie is momenteel te onvolledig. Verder zijn de natuurkernen momenteel te weinig aaneengesloten (perceelsgewijze aanduiding) en is de versnippering binnen de grote kernen nog te groot. De visie op toerisme en recreatie is te beperkt. Er zijn vele uitdagende en belangrijke ambities geformuleerd, maar een belangrijk deel blijft voorwaardelijk en afhankelijk van de herstelde/uitgebreide gebiedscoalitie.

De commissie adviseert de gebiedscoalitie om gezien de uniciteit, de natuurkwaliteit en het enorme groeipotentieel verder aan de slag te gaan met de hoger geformuleerde werkpunten, in bijzonder met de uitbouw van de gebiedscoalitie en het versterken van de natuurkernen.

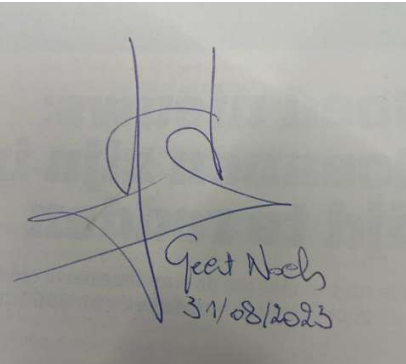
Volgens de commissie is het haalbaar om, onder meer mits financiële ondersteuning van de gebiedscoalitie, op middellange termijn (3 à 5 jaar) te kunnen evolueren naar een erkenning als nationaal park.

8. Eindadvies aan de Vlaamse Regering

De dossiers **Brabantse Wouden** en **Hoge Kempen** en **Scheldevallei** worden positief beoordeeld op basis van de toetsing van de kwantitatieve en kwalitatieve criteria voor erkenning als Nationaal Park Vlaanderen. Voor het dossier Scheldevallei oordeelt de commissie dat bepaalde delen van de perimeter niet in aanmerking komen voor erkenning als Nationaal Park.

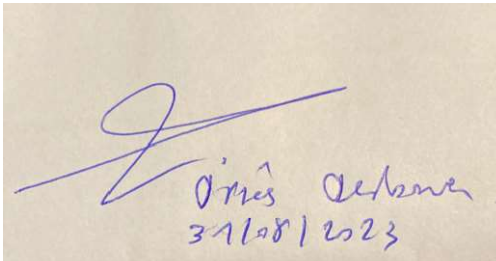
De dossiers **Bosland** en **Taxandria** scoren voorlopig onvoldoende t.a.v. de criteria voor erkenning als Nationaal Park Vlaanderen. Gezien het potentieel van beide gebieden adviseert de commissie aan de Vlaamse Regering om de ondersteuning van de beide gebiedscoalities verder te zetten met het oog op een eventuele nieuwe kandidatuur als Nationaal Park Vlaanderen op middellange termijn (3 à 5 jaar).

Namens de commissie van experts,



Geert Noels
31/08/2023

Geert Noels, voorzitter



Dries Desloover
31/08/2023

Dries Desloover, secretaris

Bijlage 1: 5 beoordelingsfiches